ΧΩΡΙΑ

ΑΝ. Κ. Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ

᾿Απόσπασμα ἐκ τοῦ Α΄ τόμ. τοῦ Β΄ τεύχ. τῶν Θρακικῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ -Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ-
1928

ΑΝ. Κ. Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ

Ἡ ἐξέτασις τῶν τοπωνυμίων ἀνεπτύχθη σήμερον εἰς ἰδιαίτερον κλάδον τῶν ἱστορικῶν ἐπιστημῶν μεγάλας παρέχουσα ὑπηρεσίας εἰς τὰς ἀδελφὰς ἱστορικὰς ἐπιστήμας Ἱστορίαν, Ἀρχαιολογίαν, Γλωσσολογίαν καὶ Ἐθνολογίαν. Διὰ τοῦτο ὁ ἀναλαμβάνων τὴν ἐξέτασιν τῶν τοπωνυμίων τόπου τινὸς πρέπει νὰ κατέχῃ καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ τόπου καὶ κυρίως νὰ εἶναι καλῶς κατηρτισμένος εἰς τὴν Γλωσσολογίαν καὶ τὰς συγγενεῖς πρὸς αὐτὴν ἐπιστήμας, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀναγάγῃ τοὺς σημερινοὺς παρεφθαρμένους τύπους εἰς τὴν ἀρχαίαν. Παρ' ἡμῖν ἤρχισε νὰ προάγεται ὁ κλάδος οὗτος διὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μενάρδου, τοπωνυμικὸν τῆς Κύπρου, ἐν Ἀθηνᾷ τ. 18, σ. 315—421, τοῦ Ἀμάντου, Die Suffixe der Neugrichischen Orstamen 1903, καὶ Τοπωνυμικά, ἐν Λεξικογρ. Ἀρχείῳ Ε. 58—64, Δραγούμη Στ., Ἱστορικὰ καὶ Τοπωνυμικά, ἐν Ἀθηνᾷ, τ. 26 σ. 2—26, τοῦ Χατζιδάκι, περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λ. Μεσαρεά, καὶ Μυστρᾶς ἐν Γλωσσολογικαῖς Μελέταις σ. 1—203 κ. ἀλλαχοῦ, τοῦ Μηλιαράκι Α, ἐν Δελτ. Ἱστορ. καὶ Ἐθνολ. Ἑταιρ. Δ. 423—25 ἔνθα παραπέμπει ὁ συγγραφεὺς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἐργασίας αὐτοῦ, Νίκου Βέη, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος (ἐν Βερολίνῳ 1915, γερμανιστί), —Παπαδοπούλου Ἀνθ., Τοπωνυμικὰ καὶ Ἐθνικὰ ἐν Πόντῳ, ἐν Λεξικογρ. Ἀρχείῳ 201—209, —Παντελίδου Χρ. Τοπωνυμικὰ καὶ Ἐπώνυμα, ἐν Κυπριακοῖς Χρονικοῖς, Β΄. 1—10—Καὶ μεμονωμένας πολλὰς διατριβὰς δύναται νὰ ἀνεύρῃ ὁ ἀναγνώστης ἐν Ἑλληνικοῖς περιοδικοῖς.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν ὅτι προσφέρει ἐπιστημονικὴν πραγματείαν, ἀλλ' ἁπλῶς ὑλικόν, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὑπ' ἄλλων εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἀσχολουμένων. **Τὰ «Θρακικὰ»**

Ἀγγούρια. Ἀγροκήπιον ἐπὶ τῆς παραλίας σχεδὸν τῆς Προποντίδος κείμενον. Τουρκιστὶ «*Ἀγγούρια* τσιφλιγί». Σύνορα αὐτοῦ τὸ χωρίον *Ἀμπαρλὶ* πρὸς ἀνατολάς. *Τρακάτια* πρὸς βορρᾶν καὶ *Γαρδᾶς* πρὸς δυσμάς. (ὅλα προάστεια Κωνσταντινουπόλεως, παρὰ τὸν Μικρὸν Τσεκμετζέν).

Φαίνεται ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ Μιχαὴλ πραιποσίτου τοῦ *Ἀγγούρη,*

ἀκμάσαντος περὶ τὰ 866 μ. Χ. Τοῦτον ἀναφέρει Λέων ὁ Γραμματικὸς ἐν τῇ στέψει Βασιλείου αὐτοκράτορος (ἔκδ. Βενετίας σ. 370).

Φώτιος ὁ Πατριάρχης ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἀναφέρει *«κατὰ τοὺς ἀγγουρίους»*. 'Αναφέρεται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου (ἔκδ. Βόννης σ. 432) *«'Αγγουρίου μονή»*.

'Αμύντος, Φιλιμπόζ. 'Αμφότερα τὰ ἄνωθι ἀγροκήπια εὑρίσκονται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεγάλου Τζεκμετζέ. Τὸ μὲν *Φιλιμπὸζ* σημειούμενον ἐν τῷ χάρτῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν πέριξ Γ. Χρυσογένη (1907) μεταξὺ *'Εμαρλὴ* καὶ *Σεφιλάρ*, τὸ δὲ *'Αμύντος* παρὰ τὸ *'Αμπαρλὴ* εὑρισκόμενον.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἀναφέρωνται παρά τινος τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων· ἀλλ' ἡ ἐν ὀλίγῃ ἀποστάσει ἀμφοτέρων ὕπαρξις Φιλίππου καὶ 'Αμύντου μᾶς φέρει εἰς τὴν μνήμην Φίλιππον τὸν 'Αμύντου τὸν πατέρα τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου καὶ τὴν παρ' ἐκείνου πολιορκίαν τοῦ Βυζαντίου (340 – 339 π. Χ.), πρὸς δὲ τούτοις τὸ ἐν Στράβωνος Ζ' 320 χωρίον: *«ὑπέρκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ τῶν 'Αστῶν ἔθνος ἐν ᾧ πόλις Καλύβη Φιλίππου τοῦ 'Αμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἱδρύσαντος»*.

Βενέτικα. Θέσις ἐν τῇ Προποντίδι ἔμπροσθεν τῆς Ἡρακλείας ἔνθα ἡλιεύοντο τὰ ἐξαιρετικὰ τὴν γεῦσιν στρείδια. Τὸ ὄνομα δὲ τῆς θέσεως βεβαίως θὰ ἔχῃ σχέσιν μὲ τοὺς πολλοὺς *Βενέτους* τοὺς ἀντιπάλους τῶν *Πρασίνων*.

Γαρδᾶς. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μεγ. *Τσεκμετζὲ* πολιτικῶς, ἐκκλησιαστικῶς δὲ τῆς ἐπαρχίας *Δέρκων*, κατοικούμενον ἀπὸ 150 περίπου Ἑλληνικὰς οἰκογενείας. Εἰκάζω δὲ ὅτι ὠνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ 1081 πατριαρχεύσαντος Εὐστρατίου *Γαρδιᾶ*.

Γεροστάνη. Θέσις γραφικὴ ἐν τῷ χωρίῳ *Δελιόνες*, ἐπαρχία τῆς Σηλυβρίας ἔνθα καὶ ἁγίασμα ἁγίου 'Ιωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τοῦ ὁποίου τὴν μνήμην κατ' ἔτος ἐγίνετο πανήγυρις, εἰς ἣν μετέβαινον ἀρκεταὶ οἰκογένειαι ἐκ τῶν πέριξ. Ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος μετέβαινον ἐκεῖ διὰ τὴν χάριν, ἔχοντες καὶ τὸ φαγητόν των. Ἔχει δὲ τοῦτο τὸ ἰδιάζον ὅτι ὁ πάσχων ταχέως ἰατρεύετο ἢ καὶ ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἰατρευθῇ, ταχέως τῶν τοῦ βίου ἐρευνῶν καὶ θλίψεων ἀπηλλάττετο. Τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡς πᾶς τις βλέπει, ἐκ τοῦ *«γέρος»* καὶ *«στάνη»* σύνθετον ὄν, δικαιώνει ἀρκετὰ τὸν Βερναρδάκην Δ (;) πικρῶς κάπως μεμψάμενον τὸν Παπαρρηγόπουλον, ὅστις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ θεωρεῖ τὴν λέξιν Σλαυϊκήν. Κατὰ τὸν Βερναρδάκην λοιπὸν ἡ λέξις προφανῶς ἑλληνικὴ ἐκ τῆς ῥίζης *«στα»* ἐξ ἧς καὶ *«σταθμός»*. Λοιπὸν ἡ κατοικία γέρου τινός, ὄχι βεβαίως Βουλγάρου ἢ Σλαύου, διότι μεταξὺ τῶν Ἑλληνικωτάτων χωρίων Δελιόνες καὶ Σηλυβρίας δὲν θὰ εἰσεχώρει στάνη Σλαυϊκή.

Δέρκων λίμνη. ***Δέρκοι*** χωρίον. Τὸ χωρίον *Δέρκοι* ὡς καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ καθά τινες λέγουσι λαβοῦσα τὸ ὄνομα λίμνη, δὲν γνωρίζω ἀπὸ ποίας ἐποχῆς ἀναφέρεται ἐν τοῖς ἱστορικοῖς. Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν ταῖς περὶ τῆς Μητροπόλεως Δέρκων σημειώσεσιν αὐτοῦ ἀναφέρει πρῶτον αὐτῆς ἐπίσκοπον μνημονευόμενον παρευρεθέντα ἐν τῇ Ζ' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ τῷ 187 μ. Χ. Ἤδη ὡς πρὸς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος ὑποβάλλω ἐνταῦθα τὴν εἰκασίαν μου ὅτι ὁ 'Αθήναιος ἐν βιβλίῳ Γ' 118 ἀναφέρει ποταμὸν (ὄχι λίμνην εἶναι ἀληθὲς) *Δέλκωνα «ἀφ' οὗπερ τὸν ἰχθῦν «δέλκανον» ἁλίσκεσθαι καὶ ταριχεύεσθαι»*.

'Απὸ τῆς ἀρχαίας λοιπὸν ὀνομασίας «δέλκων» τροπῇ τοῦ «λ» εἰς «ρ» νομίζω τό τε χωρίον καὶ ἡ λίμνη. Ὁ 'Αθήναιος πράγματι γράφει χωρίον χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὸ μέρος ἐν ᾧ εὑρίσκετο ὁ ποταμός, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλου εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ μεγάλοι ἰχθῦς ταριχεύονται, μᾶλλον ἐν ταῖς λίμναις καὶ ἴσως ὁ Εὐθύδημος, οὗτινος χωρίον ὁ 'Αθήναιος σημειοῖ, ἀδιαφόρως ἀναφέρει ἀντὶ λίμνης ποταμόν· οἱ δὲ εἰδήμονες καὶ πάλιν κρινέτωσαν. Γνωστὸν δὲ τοῖς πᾶσιν ὅτι νῦν ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τῆς λίμνης ταύτης ὑδρεύεται.

Ζάκα - δερές. 'Εν Δελιόνες χωρίῳ τῆς Θρᾴκης. 'Εν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Δελιονῶν τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας ὑπάρχει ῥύαξ ὀνομαζόμενος «Ζάκα - δερές». Ἐπὶ πολὺ ἠπόρουν περὶ τοῦ ὀνόματος, ὅτε συνήντησα τοῦτο ἐν τῇ 'Αλεξιάδι Ἄννης τῆς Κομνηνῆς, ὡς σημαίνοντος «ἐνέδραν». ὥστε καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αὐτὸν «ῥύακα ἐνέδρας». Τὴν ἰδέαν ταύτην ἐνδυναμόνουσι τὰ ἀκόλουθα, ἅτινα ἀναγινώσκονται ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ μακαρίτου Σάθα «Ἕλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει» ἐν Ἑστίᾳ 1885 'Ιουνίου 16 σελ. 404. *«'Εν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος τακτικῇ (τῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ σωζομένῃ) ἡ ὑπὸ τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ ἐκτελουμένη ἐνέδρα ὀνομάζεται «σάκα» ἢ «τσάκα» τοῦ ἡμετέρου λαοῦ = παγὶς (ἀρχ. σάγη) ἐκ τῆς λέξεως ταύτης παράγονται οἱ τσάκονες οὐδὲν ἄλλο ὄντες ἢ «χωσιάριοι = παγιδευταί, ἔνεδροι περὶ τούτων πολλὰ εἶπον ἐν προλεγομένοις τοῦ Δ' τόμου τῶν Μνημείων»*. [1])

Καλαβρὴ (Γκελέβρη Τουρκιστί). Χωρίον μικρὸν τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας βορειοδυτικῶς αὐτῆς, εἰς ἀπόπτασιν 12 ὡρῶν κείμενον καὶ ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τὴν ἐπαρχίαν Ἡρακλείας, κατοικούμενον ἕως πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ 8-10 οἰκογενείας Ἑλληνικὰς ἔχον καὶ ναὸν ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, γινομένης καὶ πανηγύρεως κατὰ τὴν 6ην Αὐγούστου (τῆς Μεταμορφώσεως). Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατῴκισεν ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις

[1]) Ἴσως ἡ λέξις τῆς ἁπλοελληνικῆς «τσακόνω» = συλλαμβάνω, παρήχθη ἐκ τοῦ «σάκα» «τσάκα» ἔχουσα ἐν ἀρχῇ τὴν σημασίαν «συλλαμβάνω διὰ παγίδος» καὶ ἀκολούθως ἁπλῶς συλλαμβάνω.

περὶ τὰς 100 οἰκογενείας Τούρκων μεταναστῶν. Τὸ χωρίον τοῦτο ἀναφέρεται παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς συγγραφεῦσιν, Ἄννᾳ Κομνηνῇ καὶ Νικηφόρῳ Βρυεννίῳ (Τ. 127 σ. 181), κατὰ τὰς πέριξ αὐτοῦ μάχας περὶ τὰ 1080 μ. Χ. Ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Χρονικὸν Πασχάλιον, Κουροβαλάτην Ἰωάννην καὶ Ζωναρᾶν. Γράφουσι δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Καλαβρὴν καὶ Καλαβρύην. Ὁ Ζωναρᾶς μάλιστα σημειοῖ «*διὰ τὸ κατάρρυτον εἶναι τὸν τόπον βρύσεων ὑδάτων πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ὀνομασθῆναι οὕτω*», καὶ πράγματι δι' αὐτοῦ διέρχεται ποτάμιον κινοῦν δύο νερομύλους. Ἐγὼ ὅμως μεθ' ὅσα οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς γράφουν, ὑποβάλλω εἰς τὴν γνώμην τῶν ἁρμοδίων ὅτι μᾶλλον πρέπει νὰ γράφεται *Καλαβρία* κατὰ τό: *Σηλυβρία, Μεσημβρία, Πολτυοβρία* καθόσον καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς βορείου Θράκης σημειοῦνται.

Καλοφέρη (ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ). Χωρίον ἢ κωμόπολις ἀνθοῦσα καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅπου ὡς εἶχον ἀκούσει ὑπῆρχον καὶ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Αἵμου πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Καρλίβου. Τὸ ὄνομα ὅμως εἶναι Ἑλληνικὸν ἔχον σχέσιν μὲ τὸ *Καλοφέρης* καὶ *Καλόφερος*. Ἰδοὺ τί ἀναγινώσκομεν περὶ Ἰωάννου Λασκάρεως *Καλοφέρου* ἐν ἱστορίᾳ Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Μίλλερ Τ. Β' σ. 18 ἔνθα ἀπεικονίζεται καὶ σφραγὶς αὐτοῦ. «*Σημείωσαι ὅτι αἱ Ἰόνιοι νῆσοι εἶχον δύο βαρονείας ... ὁ Ἀμαδαῖος εἶχεν ἐπ' ἐσχάτων παραχωρήσει τὴν Κεφαλληνίαν μετὰ τῆς Ἰθάκης καὶ Ἕλληνα βοηθὸν αὐτοῦ τὸν Ἰωάννην Λάσκαρην Καλόφερον*». Ἀπὸ τούτου ἢ ἄλλου τινος ὁμωνύμου θὰ εἶχε πιθανῶς τὸ ὄνομα ἡ κωμόπολις αὕτη.

Κλαδιανά. Ἀγροκήπιον τῆς ἐπαρχίας Μεγάλου Τζεκμετζὲ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἐξαστέρου ἀνῆκον εἰς οἰκογένειαν Ὀθωμανικὴν κατοικοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐντὸς τῶν γαιῶν τοῦ τὰς ὁποίας ἐκαλλιέργουν Ἐξαστερινοὶ καὶ Νεοχωρῖται ἔχει καὶ δάσος. Περὶ τοῦ ἀγροκηπίου τούτου ἤκουσα παρὰ χωρικῆς ἐξ Οἰκονομείου ὅτι ἄλλοτε ἦτο Ἑλληνικὸν χωρίον καὶ ὅτι, γενομένης σφαγῆς τῶν κατοίκων αὐτοῦ πρὸ 150—200 ἐτῶν, οἱ περισωθέντες κάτοικοι κατέφυγον εἰς τὸ Οἰκονομεῖον. Ὁ δὲ πρωτοσύγγελος τῆς Μητροπόλεως Σηλυβρίας κ. Διονύσιος μοὶ εἶπεν ὅτι ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ Οἰκονομείου ὑπάρχει Εὐαγγέλιον παλαιὸν μὲ ἐπιγραφὴν «..... ἱερέως τοῦ χωρίου Κλαδιανῶν».

Κλαδάδες μνημονεύονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀρκετοί. «Κλάδος βασιλικὸς σπαθάριος καὶ στρατηγὸς Ἑλλάδος» ἐν Μολυβδοβούλλῳ (Ἐφημ. Νομισμ. 1906 σ. 137). Ὁ δὲ Μίλλερ «Ἱστορ. Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι Τ. Β' σ. 228—9 λέγει «*ἦτο δὲ ὁ Κλαδᾶς τῶν τελευταίων Πελοποννησίων μαχητῶν τῶν ὑποταχθέντων εἰς τὸν Μωάμεθ..... καὶ ὁ πορθητὴς εἶχε θεωρήσει συνετὸν νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν στρατιωτικὸν τιμάριον*»...... Τὰς ἀνδρα-

Νεράϊδες.

γαθίας τῶν Κλαδάδων ὁ περίεργος ἀναγνώστης δύναται ν' ἀναγνώσῃ ἐν Ἑστίᾳ 1885 σ. 469—82, 83, 84 (ὑπὸ Σάθα), καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἰονίων νήσων ὑπὸ Μακρυγιάννη (Τ. Β'. σ. 478) καὶ «Ἀρχαῖα ἱστορικὰ γεγονότα τῆς οἰκογενείας τῶν κομήτων Κλαδαίων ἀπὸ τοῦ 1330—1803. Ἀθήνησι 1872». Καὶ εἰς Νέον Ἑλληνομνήμονα Τ. Η'. 1902 σ. 470 «*ἡ σημαία τοῦ Κροκοδείλου Κλαδᾶ ἦτον ἐρυθρᾶ μετὰ δικεφάλου ἀετοῦ*». Καὶ εἰς τὰ ὑπὸ Νίκου Βέη Χρονικὰ Πετρουπόλεως 1904 γραφέντα σ. 71. Ἀπὸ τῆς οἰκογενείας λοιπὸν τούτων νομίζω ὅτι ὠνομάσθη τὸ χωρίον τοῦτο.

Σχετικῶς ἀναφέρω συμβὰν «ἱστορικομυθολογικόν», ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἔχον τὴν ἀρχήν, ὡς μοὶ τὸ διηγήθησάν τινες, ἐν οἷς καὶ μέλες τῆς ἱστορικομυθολογικῆς οἰκογενείας:

«Κάτοικος τοῦ χωρίου Οἰκονομειοῦ εἶχε τὰ πρόβατά του εἰς χωρίον παρὰ τὰ Κλαδιανά. Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων διὰ νὰ ἑορτάσῃ μετὰ τῶν οἰκείων εἰς τὸ χωρίον του, νύκτα ἐξεκίνησε δι' αὐτό. Πλησιάσας εἰς τὸ δάσος Κλαδιανῶν ᾐσθάνθη ποδοβολητόν· δόσας δὲ προσοχὴν εἶδε δεκαπέντε εἴκοσι ὡραίας νέας χορευούσας. Διὰ νὰ τὰς παρατηρήσῃ καλύτερον ἐκρύβη ὄπισθεν κορμοῦ δένδρου. Μεταξὺ τῶν χορευουσῶν ἄλλων ὡραίων μία τοῦ ἐφάνη ὡραιοτέρα καὶ ταύτην εἰς τρίτον γῦρον τοῦ χοροῦ, ὅταν ἐπέρασαν αἱ νεράϊδες πρὸ τοῦ δένδρου, ἠθέλησε νὰ συλλάβῃ καὶ ἁρπάσας τὸ κάλυμμά της προσεπάθει νὰ τὴν κρατήσῃ. Εὐθὺς μετὰ τοῦτο αἱ ἄλλαι Νεράϊδες ἐγένοντο ἄφανται, αὐτὴ δὲ παρεκάλει αὐτὸν νὰ τῇ ἀποδώσῃ τὸ φακιόλι της. Ἐννόησεν οὗτος ὅτι τοῦτο ἦτο τὸ μέσον τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ὄχι μόνον δὲν τῆς τὸ ἀπέδωκεν, ἀλλὰ τὴν κατέπεισε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Οὕτως συνώδευσεν αὐτὸν εἰς τὸ Οἰκονομεῖον, ἔνθα συνέζων τεκνοποιήσαντες. Μετά τινα ἔτη γενομένου γάμου, προσεκλήθη καὶ ὁ ἐν λόγῳ κύριος προσλαβὼν καὶ τὴν σύζυγόν του. Εἰς τὸν ἐπακολουθήσαντα χορὸν αἱ χορεύουσαι ἐζήτουν καὶ τὴν νεράϊδα νὰ χορεύσῃ. Αὐτὴ εἰς τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν εἶπεν ὅτι τότε θὰ χορεύσῃ ὅταν ὁ σύζυγός της τὴν δόσῃ τὸ φακιόλι της. Οὗτος ἐν τῇ εὐθυμίᾳ λησμονήσας τὰς δυνατὰς συνεπείας ἐπῆγεν εἰς τὴν πλησίον οἰκίαν του καὶ ἔφερε τὸ φακιόλι. Ἡ σύζυγος ἅμα λαβοῦσα αὐτὸ τὸ ἐφόρεσε καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε τρεῖς γύρους ὅπου ὅλοι τὴν ἐθαύμασαν, ἔγινεν ἄφαντος, καὶ οὕτως ἔμεινεν αὐτὸς μὲ τὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα οἱ χωρικοὶ ὠνόμαζον «νεραϊδόσογα». Ταῦτα κατὰ διήγησιν γραίας Οἰκονομειώτισσας. Ἤμουν εἰς περιέργειαν πολλὴν νὰ μάθω καὶ παρὰ τῶν ἄλλων Οἰκονομειωτῶν τί ἰδέαν εἶχον περὶ τοῦ θρύλου τούτου, ὅτε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἷς ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ χωρίου Οἰκονομείου ἐπισκεφθείς με ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, μὲ εἶπεν ἀδιστάκτως ὅτι αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ ὡς τὸν διεβεβαίωσαν οἱ ἰδικοί του καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκ τοῦ γένους ἐκείνου. Καὶ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ἂν ἔχουν τι μαρτύριον, μοὶ εἶπεν ὅτι αὐτὸς ἔχει τοιοῦτον εἰς τὴν κνήμην του, μᾶς ἔδειξεν δὲ εἶδος ἀποτυπώματος κλώνου. Ὁ ἐν λόγῳ κύριος καλοκαμωμένος, ζωηρὸς καὶ ἀρκετὰ ἔξυπνος δὲν γνωρίζω ἂν ἐν πεποιθήσει ὡμίλει.

Κόσκουρη. Χωρίον μεταξὺ *Κεσσάνης* καὶ *Αἴνου* κατοικούμενον (πρὸ τοῦ διωγμοῦ) ὑπὸ ἑκατὸν πεντήκοντα Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Συγγενῆ καὶ ἀρκετὰ ὁμοιάζοντα ὀνόματα εὑρίσκομεν παρὰ Προκοπίῳ τῷ Καισαρεῖ ἐν τῷ «περὶ κτισμάτων» καὶ ἐν μὲν τοῖς φρουρίοις, ἅτινα ἀπαριθμοῖ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «*ἐν Ροδόπῃ τὰ καινούρια*» σημειοῖ *Κουσκάβιρι* καὶ *Κούσκουλις*», ἐν δὲ «**τοῖς** *Μυσίας παρὰ ποταμὸν Ἴστρον*» «*Κούσκορι* καὶ *Κούσκουλια*».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κούναλη. Συνοικία Χριστιανικὴ (δὲν γνωρίζω ἂν Ἑλληνικὴ ἢ Ἀρμενική) ὀνομάζεται ἐν Ραιδεστῷ *Κούναλη* ἢ *Κούρναλη*. Περὶ τὰ 1200 μ. Χ. ἔζη *Κουνάλης* Νικηφόρος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ κὺρ Ἀλέξιος Λαμπηνὸς ἔκαμε «Μονῳδίαν» (Νέος Ἑλληνομν. 1914 σ. 359, καὶ ὁ Migne T. 152, σ. 152 ἀναφέρει *Κούναλην* Γεώργιον ἀκμάσαντα 1323—1332 μ. Χ.

Κούρτ-ντερές. Λύκος ποταμός (;) Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας διὰ τοῦ ἀγροκηπίου Καρά-Σινᾶν ρέει ποτάμιον ὀνομαζόμενον Τουρκιστὶ Κούρτ-ντερὲς (=ποταμὸς—Λύκος—Λυκοπόταμος). Παρὰ τῷ Μαλαλᾷ (Βιβλ. + σ. 263—4) ἀναγνώσκομεν «... *καὶ εἰσελθὼν (Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς) εἰς Βυζούπολιν* [1]) *τὴν νῦν λεγομένην εὐτυχῶς Κωνσταντινούπολιν ἐποίησε καὶ ἐκεῖ πολλὰ τελέσματα παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν Βυζαντίων, τὸ τῶν πελαργῶν καὶ τὸ τοῦ Λύκου ποταμοῦ, τοῦ κατὰ μέσον τῆς πόλεως παρερχομένου....*»

Ὡς βλέπει τις ἄνωθι ἐν Βυζαντίῳ ὑπῆρχε ποταμὸς Λύκος· μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα θὰ ὠνομάζετο καὶ ὁ νῦν ἐν ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας Κοὺρ-ντερὲς ἀντὶ τοῦ Λύκου μετονομασθεὶς «Κούρτ».

Κουτλουμούς. Ἀγροκήπιον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας.

Εἰς τὸν Ζωναρᾶν Τ. Γ' σ. 718 ἀναγινώσκομεν «*ὁ μέν τοι Βοτανειάτης ἐκ διαφόρων γενῶν ἑαυτῷ προσποιησάμενος τάγματα καὶ Τούρκους* [2]) *προσεταιρίσατο, ὧν ἐξεῖχεν ὁ Κουτλουμοὺς τῶν παρὰ Πέρσαις τυγχάνων περιφανῶν, ὃς τῷ Σουλτάνῳ κατὰ γένος προσήκων περὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῷ διεφέρετο καὶ πρὸς πολέμους ἤδη χωρεῖν ἡτοιμάζετο .... ἐπὶ τούτοις γενομένων ἐκείνοις συμβάσεων ὁ Κουτλουμοὺς εἰς τὴν ὑπὸ Ρωμαίους ἐγένετο καὶ τῷ Βοτανειάτῃ συνεστρατεύετο*».

Λαγοθήρας ἢ ***Λαγωθῆραι;*** Λαγοθήρας χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μεγάλου Τσεκμετζὲ κατῳκεῖτο ἀπὸ 80—100 οἰκογενείας Ἑλληνικὰς πρὸς βορρᾶν τῆς Καλλικρατείας, ἀπέχον αὐτῆς περὶ μίαν ὥραν. Τοῦ ὀνόματος τοῦ χωρίου τούτου διπλῆν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν παραγωγὴν καὶ ἀναλόγως γράφοντες μὲ ω ἂν ὑποθέσωμεν ὡς λαγωῶν θήρας, ἢ ἀπὸ στρατηγοῦ τινος τοῦ Φιλίππου ἐλθόντος μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Βυζαντίου περὶ τὰ 304 π. Χ. ὡς καὶ τὰ ἀγροκήπια Ἀμύντος καὶ Φίλιππος, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγράψαμεν.

Λαχανάκιοϊ καὶ ***Μπασὰ-Λάχανα***. Ἐκ τούτων τὸ μὲν πρῶτον ἀγροκήπιον τῆς ἐπαρχίας Μεγ. Τζεκμετζὲ περὶ τὴν 1—1 ½ ὥραν ἀπέχον αὐτοῦ, τὸ δὲ δεύτερον ὁμοίως ἀγροκήπιον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἡρακλείας. Ἀμφότερα νομίζω ὅτι ἔλαβον τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν περίφημον Βυζαντινὸν στρατηγὸν Λαχανοδράκοντα. Ἐνδυναμώνει δὲ περισσότερον τὴν ἰδέαν μου ἡ

[1]) Τὸ Βυζάντιον.

[2]) Τοιουτοτρόπως φαίνεται ὅτι διὰ τῆς φιλαρχίας καὶ ἀντιζηλίας ἐφέραμεν μόνοι μας καὶ τοὺς Φράγκους κατ' ἀρχὰς καὶ τοὺς Τούρκους ὕστερον.

εἰς τὸ δεύτερον προσθήκη ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως «Μπασᾶ», ἥτις παρὰ Τούρκοις σημαίνει ἀρχηγὸς ἢ πρόκριτος, ἐκτὸς ἂν νομίσωμεν ὅτι ἐκ τοῦ Πασᾶ-λάχανα μετέπεσεν εἰς τὸ Μπασᾶ ἤτοι πασᾶς Λάχανα. *Λαχανάτους*, χωρίον, ἀναφέρει ὁ μακαρίτης Ζαμπέλιος εἰς τὰ Ἰταλοελληνικὰ σ. 55. *Λαχανιά*, χωρίον, ἀναφέρει ὁ κ. Ξανθουδίδης ἐν πραγματείᾳ του «*Ἐπαρχίαι καὶ πόλεις Κρήτης*» (Ἐπετ. Βυζαντ. σπουδῶν 1926 σ. 65), ἐν Ρόδῳ καὶ ἐν Κρήτῃ, ἀλλὰ φαίνεται ἀποδίδων μᾶλλον εἰς τὴν πέριξ τοῦ δευτέρου (δηλ. τοῦ τῆς Κρήτης) ἀφθονίαν λαχανοκήπων.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΕΝΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ, ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΝ, ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Α. 1 ***Ἀγαθούπολις***, κωμόπολις ἐπαρχίας Σωζοαγαθουπόλεως.—2) ***Ἁγίασμα***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—3) ***Ἁγιασματάκι***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—4) ***Ἁγιπᾶς***, χωρίον ἐπαρχίας Μεγάλου Τζεκμετζέ.—5 ***Ἅγιος Στέφανος***, χωρίον ἐπαρχίας Μεγάλου Τζεκμετζέ.—6) ***Ἀγγούρια***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μεγάλου Τζεκμετζὲ.—7) ***Ἀγχίαλος***, πόλις ἕδρα ἐπαρχίας.—8) ***Ἀδριανούπολις***, πόλις ἕδρα νομοῦ.—9) ***Αἶνος***, πόλις ἕδρα ἐπαρχίας.—10) ***Ἀκαλάνι***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—11) ***Ἀκραντίνα***, τοποθεσία ἐπαρχίας Μεγάλου Τζεκμετζέ.—12) ***Ἀμυγδαλιὰ***, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—13) ***Ἀμύντος***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Τζεκμετζὲ.—14) ***Αὐδῆμι***, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου —15) ***Ἅρμασα***, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—16) ***Ἀσκός***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν —17) ***Αὐκάρυο***, χωρίον ἐπαρχίας 40 Ἐκκλησιῶν.

Β. 18) ***Βιζύη***, πόλις ἕδρα ἐπαρχίας.

Γ. 19) ***Γαλατάρια***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—20) ***Γαλατᾶς***, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—21) ***Γάνος***, πόλις, ἕδρα ἐπαρχίας.—22) ***Γαρδᾶς***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—23) ***Γιαλούς***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.— 24) ***Γεροστάνι***, τοποθεσία ἐπαρχίας Μετρῶν.—25) ***Γιασώρηνη***, χωρίον Αἴνου.

Δ. 26) ***Δελιῶνες***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν. – 27) ***Δέρκοι***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.— 28) ***Δημοκράνεια***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ. — 29) ***Διδυμότειχον***, πόλις ἕδρα ἐπαρχίας.

Ε. 30) ***Ἐξαμίλι***, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—31) ***Ἐξάστερον***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζὲ.—32) ***Ἐπιβάται***, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.

Ζ. 33) ***Ζάκα—δερές***, τοποθεσία ἐπαρχίας Μετρῶν.

Η. 34) ***Ἡράκλεια***, πόλις, ἕδρα ἐπαρχίας.—35) ***Ἡρακλείτσα***, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.

Κ. 36) ***Καλαβρή***, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.— 37) ***Καλιό***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—38) ***Καλλικράτεια***, κωμόπολις ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—39) ***Καλφᾶς***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.— 40) ***Κασταμονή***, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.— 41) ***Καστανιές***, χωριον ἐπαρχίας Μετρῶν.—42) ***Καλοφέρι***, χωρίον.—43) ***Καλλίπολις***, πόλις ἕδρα ἐπαρχίας.—44) ***Καλύβια***, χωρίον ἐπαρχίας Μαλγάρων.—45) ***Καρδίτζα***, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—46) ***Κεσσάνη***, πόλις ἕδρα ἐπαρχίας.—47) ***Κλαδιανὰ***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—48) ***Κούναλη***, συνοικία Ραιδεστοῦ.— 49) ***Κριθιά***, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—50) ***Κροῦσα***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Λ. 51) ***Λαγοθῆραι***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζὲ.—52) ***Λαχανάκιοϊ***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—53) ***Λίτραι***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.

Μ. 54) ***Μαγαρίσι***, χωρίον ἐπαρχίας Κεσσάνης.—55) ***Μάδυτος***, κωμόπολις ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—56) ***Μάκρη***, κωμόπολις.—57) ***Μάλγαρα***, πόλις.—58) ***Μάνδρα***, χωρίον ἐπαρχίας Τζορλοῦ.—59) ***Μανούκα***, χωριον ἐπαρχίας Τζορλοῦ.—60) ***Μακροχώρι***, χωρίον παρὰ τὴν Κων/πολιν.—61) ***Μαρτινάκι***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—62) ***Μαρώνεια***, πόλις, ἕδρα ἐπαρχίας.—63) ***Μαύραις***, χωρίον ἐπαρχίας Κεσσάνης.—64) ***Μεσημβρία***, πόλις.—65) ***Μεσσηνή***, χωρίον ἐπαρχίας Τζουλοῦ.—66) ***Μέτραι***, πόλις.—67) ***Μήδεια***, πόλις.—68) ***Μυριόφυτον***, πόλις.

Ν. 69) ***Νεοχωράκι***, χωρίον ἕδρα Γάνου.—70) ***Νεοχώρι***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.

Ξ. 71) ***Ξάνθη***, πόλις.

Ο. 72) ***Οἰκονομεῖον***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.

Π. 73) ***Παλαιὰ 'Ηράκλεια***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας 'Ηρακλείας.—74) ***Πάνιδον***, χωρίον ἐπαρχίας Ραιδεστοῦ.—75) ***Περίστασις***, κωμόπολις.—76) ***Πετεινοχώρι***, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζὲ.—77) ***Πλάγιον***, χωριον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—78) ***Πλαγιάρι***, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—79) ***Πλάτανος***, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.—80) ***Πύργος***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.

Ρ. 81) ***Ραιδεστός***, πόλις.

Σ. 82) ***Σηλυβρία***, πόλις.—83) ***Σαρανταπῆχυ***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—84) ***Συνοῖκι (Συνικλὴ)***, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—85) ***Σιρέντζιον***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—86) ***Σκεπαστός***, χωρίον ἐπαρχίας Λουλεβουργάς.—87) ***Σκοπός***, χωρίον ἐπαρχίας Λουλεβουργάς.—88) ***Σουφλί***, πόλις.—89) ***Σοφίδες***, χωρίον ἐπαρχίας Λουλεβουργάς.—90) ***Σπάρτα κουλέ***, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—91) ***Στενήμαχος***, πόλις.—92) ***Στριβοῦ***, τοποθεσία ἐπαρχίας Σηλυβρίας.

Τ. 93) ***Τάρφα***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—94) ***Τυρολόη***, πόλις.

Υ. 95) ***"Υψαλα***.

Φ. 96) ***Φανάριον***, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—97) ***Φαναράκι***, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—98) ***Φανασάκρες*** ἢ ***Θαλασσάκρες***, χωρίον Τζεκμετζέ.—99) ***Φέραι***, κωμόπολις Κεσσάνης.—100) ***Φιλιμπέζ***, 'Αγροκήπιον Τζεκμετζέ.—101) ***Φιλιππούπολις***, πόλις.

Χ. 102) ***Χάραλα***, χωρίον ἐπαρχίας Μαλγάρων.—103) ***Χαριούπολις***, κωμόπολις.

ΑΝ. Κ. Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ